

Vergaderjaar 2023–2024

36 410 X

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2024

Nr. 23

NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 26 januari 2024

Het voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

De begrotingsstaat van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2024 komt te luiden:

Vastgestelde begrotingsstaat van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2024 (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	Vastgestelde begroting		
		Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
	Totaal	21.608.286	22.497.398	228.804
	Beleidsartikelen	8.107.042	9.005.544	219.351
1	Inzet	1.523.134	2.355.220	87.643
2	Koninklijke Marine	1.040.663	1.078.549	12.324
3	Koninklijke Landmacht	1.787.470	1.789.143	8.054
4	Koninklijke Luchtmacht	847.526	849.207	12.111
5	Koninklijke Marechaussee	685.126	687.223	4.459
7	Commando Materieel en IT	747.001	751.272	25.765
8	Defensie Ondersteuningscommando	1.476.122	1.494.930	68.995
	Niet-beleidartikelen	13.501.244	13.491.854	9.453
9	Algemeen	236.916	236.916	1.600
10	Apparaat kerndepartement	1.818.824	1.825.467	7.853
11	Geheim	18.815	18.815	0
12	Nog onverdeeld	609.419	618.419	0
13	Bijdrage aan Defensiematerieelbegrotingsfonds	10.817.270	10.792.237	0

Toelichting

Algemeen

Op 17 november 2023 heeft het kabinet uw Kamer geïnformeerd over de Nederlandse steun aan Oekraïne in 2024¹. Het kabinet heeft besloten om € 2 miljard aan generale middelen toe te voegen aan de Defensiebegroting 2024 om de militaire steun aan Oekraïne te kunnen voortzetten.

De € 2 miljard aan militaire steun zal met name besteed worden aan munitie, onderdelen voor eerder geleverde wapensystemen, brandstof, additionele (wapen)systemen en rantsoenen. Deze steun zal commercieel worden aangekocht, al dan niet in samenwerking met andere landen, en uit de eigen voorraad worden geleverd. Ook worden financiële bijdragen gedaan aan internationale fondsen die zijn gericht op het leveren van militaire steun aan Oekraïne. De exacte samenstelling van de militaire steun zal in overleg met Oekraïne en bondgenoten plaatsvinden. Als gevolg van de oorlog kan de behoeftestelling aan steun namelijk wijzigen.

De oorlog in Oekraïne toont aan dat veiligheid niet vanzelfsprekend is. Hoewel het verloop van de oorlog in Oekraïne onvoorspelbaar blijft, staat vast dat deze grootschalige conventionele landoorlog in het hart van Europa langdurig zal doorwerken in de geopolitieke verhoudingen en de veiligheidssituatie van heel Europa. In de afgelopen kabinetsperiode is daarom fors geïnvesteerd in Defensie. Zoals beschreven in de Defensienota 2022, stellen deze investeringen Defensie in staat militaire capaciteiten te herstellen, te moderniseren, te vernieuwen en uit te breiden. In lijn met de Defensienota 2022 blijft Defensie verder investeren in haar mensen en met innovatieve ontwikkelingen in nieuwe domeinen verhogen we de toekomstbestendigheid van de organisatie. Dit doen we in samenwerking met onze civiele en Europese partners, NAVO-bondgenoten en de defensie-industrie. Deze transformatie kost tijd en kent uitdagingen, zoals de overspannen arbeids- en defensiemarkt en het absorptievermogen van Defensie.

Het Ministerie van Defensie spant zich tot het uiterste in om de voor 2024 op de Defensiebegroting beschikbare middelen tot besteding te laten komen. Desalniettemin is het, onder meer gezien de huidige grillige wereldmarkt en krapte op de arbeidsmarkt, onzeker of dit in 2024 volledig zal lukken. In aanloop naar de Voorjaarsnota wordt bezien in hoeverre het huidige kasritme aanpassing behoeft; een eventuele aanpassing van het kasritme zal in de eerste supplettoire begrotingswet worden verwerkt. De investeringsmiddelen die niet in 2024 uitgegeven kunnen worden blijven beschikbaar voor Defensie en zullen zo snel mogelijk alsnog besteed worden.

Nut en noodzaak

De Russische invasie van Oekraïne heeft geleid tot een oorlog die waarschijnlijk van langdurige aard zal zijn. Oekraïne heeft dan ook aanzienlijke en aanhoudende internationale steun nodig en het is van belang om tegemoet te blijven komen aan de acute militaire noden van Oekraïne. De veiligheidsbelangen van Nederland worden door de oorlog tegen Oekraïne ook geraakt en de continuering van de Nederlandse steun aan Oekraïne is dan ook cruciaal. Het kabinet heeft meermaals de boodschap uitgedragen dat het onverminderd solidair is met Oekraïne en haar bevolking. Oekraïne kan rekenen op de steun van Nederland zolang als dat nodig is.

¹ Kamerbrief *Steun Oekraïne in 2024*, 17 november 2023, kenmerk 2023Z19260.

Het kabinet heeft dan ook besloten om een nieuw steunpakket aan Oekraïne beschikbaar te stellen. Het is daarbij noodzakelijk dat de steun voor een heel jaar wordt vastgelegd, omdat die anders minder effectief kan worden gerealiseerd. Als gevolg van dit steunpakket kan de defensie-industrie met de benodigde snelheid het volume verhogen. Dat is in deze oorlogssituatie zeer wenselijk.

Financiële toelichting

De Defensiebegrotingen worden verhoogd met de middelen voor de voortdurende militaire steun aan Oekraïne. Het betreft € 2 miljard aan kasuitgaven en verplichtingenruimte die deels wordt toegevoegd aan beleidsartikel 1 van de Defensiebegroting, voor de commerciële leveringen, en deels aan het Defensiematerieelbegrotingsfonds (DMF), voor leveringen uit eigen voorraad. Van het steunpakket van € 2 miljard is € 352 miljoen aan verplichtingenruimte aan het jaar 2023 toegevoegd, via de tweede supplettoire begroting 2023, om al direct in de eerste maanden van 2024 Oekraïne van leveringen te kunnen voorzien. De bijbehorende kasuitgaven vallen vervolgens in 2024 en 2025.

Artikelsgewijze toelichting bij de begrotingsartikelen

Artikel 1 – Inzet. Aan beleidsartikel 1.1. wordt op het Budget Internationale Veiligheid € 1,5 miljard toegevoegd aan uitgaven en verplichtingen voor het financieren van de commerciële leveringen. Daarvan is € 352 miljoen aan verplichtingen al in de 2e supplettoire begroting van 2023 verwerkt. Het overzicht van het materieel dat voor Oekraïne wordt aangekocht, wordt openbaar gemaakt middels de periodieke leveringsbrief die naar uw Kamer wordt gestuurd.

Artikel 13 – Bijdrage aan Defensiematerieelbegrotingsfonds.

Aan beleidsartikel 13 wordt in totaal € 500 miljoen toegevoegd als uitgaven aan het Defensiematerieelbegrotingsfonds (K) voor vervangingsinvesteringen en gemiste verkoopopbrengsten van het aan Oekraïne geleverde materieel dat uit de eigen voorraad afkomstig is. Het overzicht van het materieel dat uit de eigen voorraad aan Oekraïne wordt geleverd, wordt naar uw Kamer gestuurd middels de periodieke leveringsbrief.

Meerjarige doorwerking

In de onderstaande tabellen zijn per artikel de standen van de ontwerp-begroting 2024 vóór nota van wijziging, de mutaties en de standen van de ontwerp-begroting 2024 na nota van wijziging, meerjarig opgenomen.

Tabel 2 Meerjarige doorwerking verplichtingen (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	2024	t+1	t+2	t+3	t+4
1	Inzet					
	Stand vóór nota van wijziging	375.344	188.062	189.261	219.610	216.895
	Toevoeging budget militaire steun voor commerciële verwerving	1.147.790	0	0	0	0
	Stand na nota van wijziging	1.523.134	188.062	189.261	219.610	216.895
13	Bijdrage aan Defensiematerieelbegrotingsfonds					
	Stand vóór nota van wijziging	10.617.270	10.905.645	10.743.911	10.232.262	10.064.839
	Toevoeging budget militaire steun aan het DMF	200.000	75.000	75.000	80.000	70.000
	Stand na nota van wijziging	10.817.270	10.980.645	10.818.911	10.312.262	10.134.839

Art.	Omschrijving	2024	t+1	t+2	t+3	t+4
Totaal	Stand vóór nota van wijziging	20.260.496	20.470.608	20.203.615	19.763.389	19.538.328
	Toevoeging budget militaire steun voor commerciële verwerving	1.147.790	0	0	0	0
	Toevoeging budget militaire steun aan het DMF	200.000	75.000	75.000	80.000	70.000
	Stand na nota van wijziging	21.608.286	20.545.608	20.278.615	19.843.389	19.608.328

Tabel 3 Meerjarige doorwerking uitgaven (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	2024	t+1	t+2	t+3	t+4
1	Inzet					
	Stand vóór nota van wijziging	1.356.280	353.315	216.740	219.610	216.895
	Toevoeging budget militaire steun voor commerciële verwerving	998.940	501.338	0	0	0
	Stand na nota van wijziging	2.355.220	854.653	216.740	219.610	216.895
13	Bijdrage aan Defensiematerieelbegrotingsfonds					
	Stand vóór nota van wijziging	10.592.237	10.872.797	10.704.655	10.113.654	9.995.201
	Toevoeging budget militaire steun aan het DMF	200.000	75.000	75.000	80.000	70.000
	Stand na nota van wijziging	10.792.237	10.947.797	10.779.655	10.193.654	10.065.201
Totaal	Stand vóór nota van wijziging	21.298.458	20.683.887	20.279.820	19.748.423	19.575.554
	Toevoeging budget militaire steun voor commerciële verwerving	998.940	501.338	0	0	0
	Toevoeging budget militaire steun aan het DMF	200.000	75.000	75.000	80.000	70.000
	Stand na nota van wijziging	22.497.398	21.260.225	20.354.820	19.828.423	19.645.554

Gegeven

De Minister van Defensie,
K.H. Ollongren